

Verohallinto, Yritysverotus
Yritysverotuksen ohjaus- ja kehittämissyksikkö
tanja.liimatainen@vero.fi
jenni.simila@vero.fi
jenni.honkanen@vero.fi

Suomen Tilintarkastajat ry on tilintarkastajia edustava edunvalvontajärjestö. Jäsenemme ovat tilintarkastuslain mukaisesti hyväksytyjä HT-, KHT- ja JHT-tilintarkastajia sekä tilintarkastusalan ja taloushallinnon asiantuntijoita. Tavoitteenamme on auttaa tilintarkastajien ammattikuntaa menestymään sekä tuomaan lisäarvoa elinkeinoelämälle ja yhteiskunnalle. Taloudellista raportointia ja alan käytäntöjä edistämällä olemme mukana rakentamassa perustaa suomalaisen yhteiskunnan kilpailukyvyille ja hyvinvoinnille. Yhdistykseen kuuluu yli 90 % tilintarkastuslaissa määritellyistä tilintarkastajista.

Lausuntopyyntö VH/3291/00.04.05/2020

LAUSUNTO LUONNOKSESTA VEROHALLINNON ARVONLISÄVEROILMOITUKSEN UUDEKSI TIETOSISÄLLÖKSI

1 Tausta

Suomen tilintarkastajat ry on saanut Verohallinnolta lausuntopyynnön koskien luonnosta Verohallinnon arvonlisäveroilmoituksen uudeksi tietosisällöksi. Muutoksen tavoitteena on laajentaa arvonlisäveroilmoituksen sisältöä siten, että Verohallinto saisi ilmoituksesta tarkempaa tietoa yrityksestä ja sen toiminnasta ja voisi siten kohdentaa ohjauksen sekä valvonnan aiempaa tehokkaammin. Laajemmalla tietosisällöllä pyritään lisäksi vähentämään selvityspyyntöjen määrää.

Tuemme uudistuksen tavoitetta tehostaa harmaan talouden torjuntaa. Mielestämme olisi kuitenkin saada vaikuttavuusselvitystä asiasta, koska muuhun tietoon yhdistämätön tieto saattaa aiheuttaa uusia kuulemisien tarvetta verohallinnolla. Järjestelmämuutokset ovat varsin suuria ja kalliita yrityksille, joten ei ole perusteltua tällaisena aikana vaatia yrityksiltä sellaista raportointia, joka ei paranna verojen kertymistä valtiolle.

Osa muutoksista aiheuttaa manuaalisen työn lisääntymistä verovelvollisille, koska ne eivät ole kirjanpidossa erikseen seurattavia asioita. On todella tärkeää huomioida, että veroton myynti ei ole verovelvollisilla yleensä verokoodin takana, eikä verottomassa myynnissä sovelleta arvonlisäverolain ajallista kohdistamista, oikaisuja, peruuttamista ja muita vastaavia säännöksiä. Tiedon keräämiselle ei siis ole oikeudellista perustetta.

Seuraavassa otamme kantaa uudessa laajennetussa ilmoituksessa ja ohjeluoennoksessa ehdotettuihin asioihin.

2 Myynnit

Uudessa ilmoitusluonnoksessa ehdotetaan ilmoitettavaksi erikseen arvonlisäverolain 30 §:n tarkoittamista verollisista kiinteistön käyttöoikeuden luovutuksista. Yrityksille, jotka harjoittavat kiinteistön vuokraustoimintaa, ei ole väliä liiketoiminnan kannalta sillä, perustuuko arvonlisäverovelvollisuus hakeutumiseen vai ilmoittautumiseen verovelvolliseksi vai lakiin. Pysäköintitoiminta, lyhytaikainen vuokraus ja muut arvonlisäverolain 29 §:ssä tarkoitetut myynnit ovat kiinteistöliiketoiminnanharjoittajien kannalta samanlaista tuloa. Tällaisen muutoksen tekeminen yhtiön ilmoitusjärjestelmissä on kallis muutos.

Jos tarkoitus on muistuttaa yrityksiä siitä, että yritys on unohtanut rekisteröityä arvonlisäverovelvolliseksi kiinteistön käyttöoikeuden luovutuksesta, tulisi verovelvollisuuden perustamiselle olla muu tapa kuin ilmoitukseen tehtävä kallis, rakenteellinen muutos.

Helpoin vaihtoehto olisi siirtyminen Ruotsissa käytössä olevaan malliin, jossa yritykset eivät erikseen hakeudu verovelvollisiksi kiinteistön käyttöoikeuden luovutuksesta. Vastaavasti Suomessa pysäköintitoiminta on suoraan arvonlisäverolain 29 §:n 1 momentin nojalla verollista, jolloin yrityksen ei tarvitse erikseen hakeutua verovelvolliseksi tämän osalta.

Nähdäksemme käännetyn verovelvollisuuden erittely rakentamispalvelujen myyntiin ja muuhun myyntiin ei todellisuudessa antaisi Verohallinnolle uutta tietoa, sillä kaikessa käännetyn verovelvollisuuden ilmoittamisessa pyritään harmaan talouden torjuntaan. Jos verohallinto haluaa tässä yksilöityä tietoa, pitäisi myös muut käännetyn piirissä olevat olla omina tietokenttinaan ml. ulkomaalaisen ilman kiinteää toimipaikkaa toimivan myynnit.

Veroton myynti

Kaiken kaikkiaan muun verottoman myynnin ilmoittaminen ei antaisi Verohallinnolle sellaista lisätietoa, joka vähentäisi kuulemiskirjeitä tai vähentäisi virheilmoituksia. Verottoman myynnin ilmoittaminen aiheuttaisi monille toimialoille mittavan suurin tulkintavaikeuksia ja sitä myöten kuluja.

Esimerkiksi terveydenhuoltopalvelujen tuottajien laskutus- ja kirjanpitojärjestelmät perustuvat potilastietojärjestelmiin ja verottoman myynnin integroiminen arvonlisäveroilmoituksiin olisi raskas ja kallis hanke. Isoilla toimijoilla esimerkiksi suunterveydenhuollon, muun terveydenhuollon ja kuntoutuksen järjestelmät ovat erillisiä järjestelmiä, joiden tietojen yhdistäminen erityisesti henkilötietosuojalainsäädännön vuoksi on kallista. Kun otetaan huomioon toimijoiden vähäinen verollinen myynti ja vähennyskelpoiset ostot, ilmoitusmenettely muuttaminen olisi suhteessa saatuun lisäinformaatioon kohtuuton. Sama tilanne on sosiaali- huoltopalvelujen myyjillä.

Yleishyödyllisten yhteisöjen toiminnassa rajanveto arvonlisäverolain 4 §:n ja soveltamisalaan ja kuulumattomien verottomien myyntien välillä on haastavaa, mikä aiheuttaisi näiden resurssihin nähden merkittäviä tulkintaongelmia. Tieto ei antaisi lisäarvoa verohallinnolle, kun soveltamisalaan kuulumattomat jäsenmaksut, avustukset ja sijoitusomaisuuden tuotot jäisivät ilmoittamatta.

Koulutuspalveluiden tarjoajien osalta tieto ei toisi verohallinnolle juurikaan lisäarvoa, koska merkittävien kassavirta syntyy yliopistoilla, ammattikorkeakouluilla ja ammatillisilla oppilaitok-

sia ylläpitävillä yhteisöillä soveltamisalan ulkopuolisista avustuksista ja tuista. Esimerkiksi yliopistoilla muutos aiheuttaisi merkittäviä kuluja, joista veronsaajille syntyvä lisätieto olisi merkityksetöntä.

Rahoituspalvelujen ilmoittaminen verottomissa myynneissä aiheuttaisi tarpeetonta työtä, vaikka ohjeessa olikin pois suljettu verovelvollisuusryhmien ilmoitusvelvollisuus. Tosin Suomessa on enemmän rahoitus- ja vakuutusalan toimijoita, jotka eivät ole ryhmässä kuin niitä, jotka ovat verovelvollisuusryhmässä. Ohjeessa todetaan ilmoitettaviksi muun muassa palkkiot arvopaperikaupasta, maksuliikenteen hoitamisesta, valuutanvaihdosta, luoton järjestämisestä, tilien hoitamisesta, tilien avaamisesta ja takaustoiminnasta. Lisäksi todetaan ilmoitettaviksi tuloiksi esimerkiksi option asettamisesta saatava preemio. Sitten todetaan, että kohdassa ei ilmoiteta sijoituksista saatavia tuottoja, kuten tulo-osuuksia yhtymistä, osinkoja ja luovutusvoittoja. Lisäksi todetaan, että finanssilaitoksen rahavirtojen suojaamisesta saadut tulot jäisivät ilmoitusvelvollisuuden ulkopuolella. Koko kohta ohjeistuksessa on epämääräinen, koska siinä käytetään arvonlisäverolain ja rahoitusliiketoiminnassa käytettyjä käsitteitä sekaisin kuvaamatta niiden sisältöä. Siinä vapautetaan finanssilaitokset ilmoituksenantovelvollisuudesta määrittelemättä finanssilaitosta. Esimerkiksi sijoituksista saatujen tulojen vapauttaminen ilmoitusvelvollisuudesta on ristiriidassa kaiken muun ohjeistuksen kanssa. Sijoituksista saatuja tuloja ovat muun muassa vuokratulot kiinteistöistä.

Verottoman myynnin erottelu tuottaisi yrityksille merkittävästi lisää kustannuksia, sillä ilmoitettavan ja ilmoittamatta jäävän tulovirran erottelun automatisointi olisi kallista. Lisäksi verottomien myyntien ilmoittaminen aiheuttaisi enemmän selvityspyyntöjä kuin niiden vähentymistä, sillä yritykset eivät erittelisi ilmoituksissa, mistä verottomasta myynnistä ilmoituksessa on kyse. Uudistus ei tuottaisi transaktiokohtaista tietoa vaan ainoastaan tietoa, joka Verohallinnolla on jo saatavilla. Lisäksi uudistus ei vähentäisi ns. verovälttelyä, vaan edelleen olisi mahdollista antaa veroilmoituksia, jotka näennäisesti pitävät paikkansa mutta eivät vastaa todellisuutta.

Nähdäksemme muusta kuin rakentamispalvelujen omasta käytöstä maksetun veron erillinen ilmoittaminen ei ole tarkoituksenmukainen uudistus, sillä merkittävin osuus oman käytön verosta on peräisin juurikin rakentamispalveluista. Yritykset ilmoittavat oman käytön veron usein oman käytön oikaisuna. Jos uudistuksen myötä yritysten tulisi muuttaa kirjaamismenettelyä, ei lukua saataisi enää suoraan kirjanpidosta vaan se tulisi laskea manuaalisesti. Kun tavoitteena on ilmoitusten perustuminen suoraan kirjanpitoon, ei uudistusta voida pitää tarkoituksenmukaisena.

Elämme tällä hetkellä poikkeuksellista Korona-aikaa, jolloin yritykset ovat joutuneet ja todennäköisesti joutuvat vielä kauan lomauttamaan ihmisiä. Niillä olisi tällä hetkellä huomattavasti merkittävämpää tekemistä toimintansa kehittämisessä kuin rakentaa jälleen yksi raportointiuudistus omiin taloushallinnon ohjausjärjestelmiin.

3 Ostot

Luonnoksen mukaisessa ilmoituksessa ilmoitetaan muiden kuin kotimaan ostojen osalta sekä oston määrä että vähennettävä vero. Toivomme, että yritykset voisivat tästä huolimatta jatkossakin oikaista hankintojen veron tilikauden viimeiselle kuukaudelle tai sitten yleiskulujen vähennysoikeuden laskemistavasta on annettava täsmällisemmät ohjeet kuin mitä on esimerkiksi luonnosvaiheessa olevassa ohjeessa arvonlisäveron vähennysoikeuksista.

Oletamme, että kiinteistöinvestointien tarkistuksen määrä ilmoitettaisiin kerran vuodessa. Uudistus ei näkemyksemme mukaan antaisi mitään lisätietoa Verohallinnolle, sillä kiinteistöjä ostetaan ja myydään jatkuvasti ja tarkistusvastuun muutos on vain luku, josta ei näe yhtään transaktiota. Lisäksi uudistus aiheuttaisi ylimääräisiä kustannuksia yrityksille, sillä tarkistuksen määrä ei tule tuloslaskennasta tai kirjanpidosta, koska kyse on taseessa olevasta vastuusta. Vain lisärakentamisesta aiheutuva tarkistusvastuun lisääntyminen tulee kirjanpidosta ja sekään ei synny rakennusyhtiön ostolaskujen ajallista kohdistamista koskevien sääntöjen mukaisesti. Ilmoittaminen edellyttää manuaalista työtä ja jos se tehdään kuukausittain, työ on valtava.

4 Yhteenveto

Covid-19 -viruksen aiheuttaman poikkeustilan vuoksi monessa yrityksessä on tehty lomautuksia, joiden myötä yritysten taloushallinnot ovat haastavassa tilanteessa. Poikkeustilan taloudelliset vaikutukset ulottuvat pitkälle, mistä syystä yritysten tulisi voida kohdistaa resurssinsa olennaisesti uudistuksiin, kuten ehkä jo vuonna 2023 voimaanastuvaan transaktiokoh-
taiseen ilmoitusmenettelyyn.

Luonnoksen mukainen myyntien tarkempi erittely on tervetullut muutos, jos se ei aiheuta lisää kustannuksia yrityksille. Luonnoksessa esitetään kuitenkin myös sellaisia rakenteellisia muutoksia, jotka aiheuttavat merkittäviä kuluja yrityksille ja saattavat johtaa siihen, että aikaisemmin automaatiolla tehdyt työt tulisi jatkossa tehdä manuaalisesti. Tästä syystä uudistusten tulee olla perusteltuja ja niiden vaikutukset tulisi arvioida etukäteen. Lisäksi tämänhetkessä luonnoksessa on useita vaikeasti tulkittavia kohtia, joita olisi ehdottoman tärkeää tarkentaa, jotta rajanvetotapauksilta vältytään.

Suurena huolena pidämme sitä, että yhtiöt eivät ole linkittäneet tällä hetkellä verotonta myyntiään arvonlisäverotuksen järjestelmään. Toiseksi verottomaan myyntiin ei sovelleta esimerkiksi ajallista kohdistamista ja oikaisemista koskevaa lainsäädäntöä, jolloin ilmoitukset eivät voi olla koskaan tältä osin oikein tai oikeastaan väärin.

Toivomme, että uudistuksen valmistuttua yritykset saisivat sen mahdollisimman aikaisin tietoonsa, jotta uuteen ilmoitusmenettelyyn voidaan valmistautua riittävästi.

Helsingissä 1. päivänä kesäkuuta 2020

SUOMEN TILINTARKASTAJAT RY

Maria Grönroos
hallituksen puheenjohtaja